

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.091/2016/4. szám

A Debreceni Ítéltábla dr. Mészáros Zsolt ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - dr. Burai-Kovács János Miklós ügyvéd ügyintézésével mellett a Dávid, Stanka, Szikla Ügyvédi Iroda (címe) által képviselt alperes neve (címe) alperes ellen fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelenségének a megállapítása és hatályossá nyilvánítása iránt indított perében a Nyíregyházi Törvényszék 12.P.20.335/2015/18. számú ítélete ellen a felperes 19. sorszáma alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A felperes köteles megfizetni az alperesnek 15 nap alatt 40 500 (negyvenezer-ötszáz) forint általános forgalmi adót tartalmazó 190 500 (egyszázkilencvenezer-ötszáz) forint fellebbezési költséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az alperes (névváltozás előtt ... Zrt.) a devizahitel pénzügyi kockázatairól tájékoztatta a felperest, aki kockázatteltérő nyilatkozatot írt alá. A 2007. június 13-án életbiztosítási szerződéssel kombinált, deviza alapú, lakáscélú kölcsönszerződést kötöttek 44 523 CHF, legfeljebb 6 000 000 forintnak megfelelő kölcsönre 2028. június 7-i lejáratával. A kölcsön visszafizetése a felperes által az I. Zrt-nél 2027. június 8-i lejáratával 6 000 000 forint biztosítási összegre kötött hitelfedezeti életbiztosítással teljesített tőke-előtörlesztéssel automatikus, az így nem fedezett tartozás a futamidő végén egy összegben, vagy a lejáratig egyenlő részletekben kamat és kezelési költséggel történik. Az éves, egy évig (kamatperiódus) rögzített ügyleti kamat 3,49 %, a kamat kiszámítása napi kamatszámítással képlet alapján történik: $(\text{fennálló tőke} \times \text{ügyleti kamat} \times \text{napok száma}) / 36 000$, az esedékessége minden hónap 7. napján. Az első kamatperiódusban fizetendő havi kamatot a szerződés részét képező, a folyósítást követően kiküldött értesítő levél tartalmazza. A havi törlesztőrészlettel együtt esedékes havi kezelési díj 0,17 %, a mindenkorai kondíciós lista alapján változhat. A futamidő első négy hónapjára adott kamat- és kezelési díjkedvezmény azokkal egyező. A teljes hiteldíj mutató 6,03 %. A bank az adókat a szerződés részét képező értesítő levélben értesíti a folyósított

devizaösszegekről, és az általa megállapított havi törlesztő részletet. A kölcsönszerződésben nem szabályozott kérdésekben a bank mindenkor hatályos Lakossági Üzletág Általános Szerződési Feltételeinek (ÁSZF) vonatkozó rendelkezései irányadóak, amelyet az adós ismer és az alkalmazását elfogadja. Az ÁFSZ szerint az adós tudomásul veszi, hogy a kölcsön igénybevételevel együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maga viseli; a kölcsönszerződés szerint felszámított kamat forint összege a devizaárfolyamok változása miatt eltérő lehet. Felhatalmazta a bankot, hogy a bankszámláról a pontos kamatösszeget szedje be.

2007. június 13-án a kölcsönszerződést közjegyzői okiratba foglalták, és a kölcsön fedezetéül jelzálogjogot alapítottak az adós felperes nyíregyházi ingatlanán.

Az alperes a szerződéskötéskor az első kamatperiódusban fizetendő kamatot és kezelési díjat, az esedékesség időpontját tartalmazó, a szerződés részét képező tájékoztatást átadta, és minden évben közölte svájci frankban a kamatot és kezelési díjat, valamint a devizaárfolyamot. A felperes ez alapján számította ki azt, hogy bankszámláján mekkora összegnek kell lenni a törlesztéshez.

A felek a kölcsönszerződést 2012. július 6-án határozott időre, 60 hónapra úgy módosították, hogy azalatt a kölcsön havi törlesztőrészleteit az adós rögzített, 180 forint/CHF árfolyamon fizeti. Arról az adós közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tett.

Az alperes a felperessel a 2014. évi XL. törvényen alapuló elszámolási kötelezettségét teljesítette, az általa tisztességtelenül felszámított összeg 1 996 CHF volt. Az elszámolás eredményeként a nem esedékes tőketartozás 9 933 511 forint, 2015. április 7-től a havi törlesztő részlet 30 627 forint.

A felperes a módosított keresetében elsődlegesen a szerződés semmisségének a megállapítását és határozathozatalig terjedő időre történő hatályossá nyilvánítását kérte. Indokai szerint a szerződés nem tartalmazza a törlesztő részleteket, a kiszámításuk módját, ezért a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközik. Az elszámolás fordulónapján érvényes BUBOR referenciakamat plusz évi 1,2 % kamatfelár figyelembevételével az általa még fizetendő összeget 3 999 993 forintban jelölte meg, annak megfizetését a lejáratig havi egyenlő részletekben vállalta. Másodlagosan a szerződéshez kapcsolódó ÁSZF 8.5. pontjában foglalt árfolyamkockázattal kapcsolatos rendelkezés létre nem jöttére hivatkozott, mivel az nem felel meg a Hpt. 203. § (6) bekezdésében foglaltaknak, illetve azt nem írta alá. Harmadlagosan e kikötés tisztességtelen voltát állította.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Indokai szerint a szerződés tartalmazza, hogy a tőke törlesztőrészlet 1, az összege a kölcsöntőke, a szerződés részét képező értesítő levél pedig tartalmazza a törlesztő részletek összegét, amely a kamatot és kezelési díjat meghatározó szerződésből is megállapítható. A felperes teljesítését a törlesztő részlet meghatározásának módja nem akadályozta. A másodlagos kereseti kérelemmel szemben a szerződés tartalmára hivatkozott, a harmadlagos kereset ellenében a 6/2013. és a 2/2014. PJE határozatok alapján vitatta a kikötés tisztességtelen voltát.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest 381 000 forint perköltség megfizetésére.

Az elsőfokos kereseti kérelem kapcsán rámutatott arra, hogy a Hpt. szerződéskötéskor hatályos 213. § (1) bekezdésének e) pontja alapján semmis az a kölcsönszerződés, amelyik nem tartalmazza a törlesztőrészletek számát, összegét, a törlesztési időpontokat. Ezek olyan lényeges tartalmi elemek, amelyek nélkül a szerződés nem teljesíthető. Azonban annak, hogy ezeket a szerződéses elemeket a felek külön okiratban rögzítsék, nincs jogi akadálya, azt a felek szerződéses szabadsága lehetővé teszi. Mivel a futamidő alatt a felperesnek csak a kamatot és kezelési díjat kellett törlesztenie, a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának akkor felel meg, ha tartalmazza, hogy mettől, meddig, milyen mértékű kamatot és kezelési díjat kell fizetnie. A kölcsönszerződés tartalmazza a

kamat és a kezelési díj mértékét, a kamatszámítás módját, a futamidő meghatározásával a törlesztőrészletek számát, és a törlesztés időpontját. A kamatperiódust a szerződés II/2.1. pontja rögzíti, és meghatározza a kamatszámítás módját, és azt is, hogy a tényleges kamatot a szerződés részét képező értesítő levél tartalmazza. A szerződés teljes futamidejére előre a kamatot nem is lehetett meghatározni. A kölcsönszerződés nem ütközik a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába, ezért nem semmis.

Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelem alaptalanságáról a Hpt. 203. § (6) bekezdése felhívásával és arra hivatkozással foglalt állást, hogy a kockázatfeltárásnak nem kell feltétlenül magában a szerződésben szerepelnie. A jelen esetben a kockázatfeltárás maradéktalanul megtörtént egyrészt a kockázatfeltáró nyilatkozatban, másrészt az ügyfél-tájékoztatóban. Az ÁFSZ pedig azzal, hogy a felperes megismerte és elfogadta, a szerződés részévé vált.

A harmadlagos kereseti kérelmet a 2/2014. PJE határozatra utalással és azzal az indokolással utasította el, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat, és az ügyfél-tájékoztató részletesen, érthetően, világosan, példával tartalmazza a devizaalapú kölcsön kockázatait, figyelmeztet a törlesztő részletek, a kamat és kezelési díj, a tőketartozás változásának a lehetőségére. Kiemeli az árfolyamváltozás lehetséges hatásaként azt is, hogy az életbiztosítás szolgáltatása esetleg nem fedezi a fennálló tartozást. Olyan külön alperesi magatartást pedig a felperes nem bizonyított, amely miatt alappal gondolhatta azt, hogy az írásbeli tájékoztatásokkal ellentétben a kockázat nem valós.

A perköltség viselésére a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest.

A felperes a fellebbezésében a Hpt. 213. § (1) bekezdésének e) pontjára alapított elsődleges keresetének az elutasítását sérelmezte. A fellebbezési kérelme elsődlegesen az összegszerűség érdemi vizsgálata érdekében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére irányult, másodlagosan a kereseti kérelme szerinti megváltoztatását kérte. Fenntartotta a kereseti indokait, miszerint a szerződés a kölcsön törlesztőrészleteit, mint lényeges elemet számszerűen nem határozza meg. Az álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság annak megállapításakor, hogy a futamidő végén esedékes tőke miatt a szerződés 5. pontjában írt kezelési díjból és az 5. pont szerint számítandó kamatból álló törlesztőrészlet meghatározásához szükséges számítási módot viszont igen. Az egyértelműség követelménye nem teljesül amiatt, hogy a kamatszámítás szerződés és ÁSZF szerinti képlete eltér. Az alperes adminisztrációs hibával nem védekezhett.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az érdemben és indokaiban egyaránt helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta. A havonta esedékes, a szerződésben meghatározott mértékű kamatból és kezelési díjból álló, illetve a futamidő végén egy összegben esedékes tőkéből álló törlesztő részlet a kölcsönszerződés alapján kiszámítható, az annak részét képező értesítő levél alapján meghatározott. A kamat szerződésben megjelölt 3,49 % mértéke és az ÁSZF-ben rögzített 0,0349 % a számítási képlet alapján nem eredményez eltérést a 36 000-rel illetve a 360-nal történő osztás miatt. A fellebbezett okból a szerződés semmisége, figyelemmel a 6/2013. PJE határozat mentén kialakult bírói gyakorlatra, nem állapítható meg.

A fellebbezés nem alapos.

Az ítéletábra megállapította, hogy az elsődleges fellebbezési kérelem a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű vagy teljes megismétlésének, illetve kiegészítésének szükségessége hiányában alaptalan. Ezért a Pp. 253. §-ának (1) bekezdése alapján az ügy érdemében határozott, az elsőfokú bíróság szerződéskötéskor hatályos jogi szabályozás alapján hozott érdemi döntésével egyetértett és osztotta a jogi indokolását is. Az elsőfokú ítélet helyes indokainak szükségtelen megismétlését mellőzve a fellebbezési érvek értékelésével az indokolást csupán kiegészítette a következőkkel:

Az ítéletábra a felperes téves jogértelmezésen alapuló elsődleges kereseti kérelme kapcsán előjáróban szükségesnek ítélte rámutatni arra, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 237. §-ában szabályozott jogkövetkezmények közül a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. (a továbbiakban: elszámolási) törvény 37. §-ának (1) bekezdése alapján a szerződés hatályossá nyilvánítását olyan tartalommal nem kérhette, hogy az érvénytelenségi ok kiküszöbölése után fennmaradó tartozását a szerződés lejáratáig havi egyenlő részletekben fizesse meg.

A hatályossá nyilvánítás a még fennálló érvénytelen szerződésen alapuló jogviszonyt végleg felszámoló érvénytelenségi jogkövetkezmény. A bíróság a szerződést a határozathozatalig terjedő időre hatályossá abban az esetben nyilvánítja, ha nincs mód a szerződés hibájának az orvoslására. E jogkövetkezmény alkalmazása esetén pedig a felperes fennálló tartozása egy összegben azonnal esedékessé válna, ugyanis a Ptk. 237. §-ának (2) bekezdése szerint a hatályossá nyilvánítás a határozathozatalig történik, az érvénytelen szerződés a határozathozatal időpontját követően nem vált ki joghatást, a határozathozatal időpontjában megszűnik.

A felperes elsődleges kereseti kérelme tartalma szerint az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés érvényessé nyilvánítására irányult. Szemben a hatályossá nyilvánítással, a bíróság érvényessé nyilvánítás esetén az érvénytelenség okát ex tunc, azaz a szerződéskötés időpontjára visszaható hatállyal orvosolja. A szerződést úgy kell tekinteni és teljesíteni, mintha a bíróság jogalakító döntésével (és nem a Ptk. 241. §-a alapján) módosított, az ítéletben foglalt tartalommal, érvényesen jött volna létre. Az érvényessé nyilvánítás célja a szerződés teljes érvénytelenségét eredményező érvénytelenségi ok kiküszöbölésével a szerződés elismerése és amennyiben a szerződés bármely okból még nem szűnt volna meg, a jövőre nézve a szerződéses jogviszony fenntartása.

Az elsőfokú bíróság helytálló indokain túl a felperes elsődleges kereseti kérelme nem vezethetett eredményre a következők miatt sem:

Az 1/2010. PK vélemény 5) pontjához fűzött indokolás szerint a bírói gyakorlat az érvényessé nyilvánítás esetkörébe vonja az "érvényessé válás" (konvalidálódás) eseteit is, vagyis amikor az érvénytelenség oka magától hárul el (pl. a jogszabály időközben megváltozik) vagy azt a felek maguk hárítják el (pl. a hiányzó alakiség pótlásával, a szerződés módosításával, vagy annak megerősítésével).

A felek a szerződésük tartalmát a törlesztést érintően konvalidáló hatályú közös megegyezéssel módosították: 2012. július 6-án a Ptk. 240. §-ának (1) bekezdés alapján a törlesztési árfolyam rögzítése kapcsán, 2015. április 7-étől pedig az egyes fogyasztói kölcsönszerződések devizanemének módosulásával és a kamatszabályokkal kapcsolatos kérdések rendezéséről szóló 2014. évi LXXVII. törvény alapján az alperes által közölt és a felperes által elfogadott, új szerződéses feltételek, új törlesztőrészlet megállapítására is kiterjedt tartalommal.

A szerződésmódosítással a felek a felperes által állított érvénytelenségi okot ex nunc hatállyal, a jövőre nézve maguk orvosolták, utólag kiküszöbölték, és a szerződési akaratukat is megerősítették. Ennek folytán a szerződés érvényessé vált (konvalidálódott), a szerződést a jövőre nézve érvényesnek kell tekinteni, az érvénytelensége az eredeti tartalom szerint nem vizsgálható, és nem állapítható meg.

A felperes a szerződéskötés és a szerződésmódosítással történt érvényessé nyilvánítás, azaz 2007. június 13. és 2012. július 6. közötti időre vonatkozóan és csak az esetleges érvénytelenség

jogkövetkezményének a rendezését, az elszámolást kérhette. Ennek módja hasonló ahhoz, amikor az érvénytelenség okát a bíróság ex tunc, azaz a szerződéskötés időpontjára visszaható hatállyal érvényessé nyilvánítással orvosolja, a szerződés módosításával (kiegészítésével) az érvénytelenségi okot kiküszöböli (6/2013. PJE határozat III. 4.).

Azt, hogy a törlesztőrészletek összege elégséges módon, azaz egyértelműen kiszámíthatóan, a felperes számára is világosan és érthetően lett a szerződésben meghatározva, bizonyítja a felperes annak megfelelő, szerződésszerű teljesítése, és a következők is:

A felperessel az árfolyamrészről és az egyoldalú szerződésmódosításból származó túlfizetés elszámolása - az elszámolási törvény 3-4. §-ában meghatározott elszámolási elvek és az elszámolás 5. §-ban írt szabályai szerint - a szerződésben meghatározott kamat, költség és díj mértékének alapulvételével, a szerződés szerint számított és közölt havi törlesztőrészlet mellett történt. A felperes a felülvizsgálható elszámolását nem panaszolta meg, azt elfogadta.

Az ítélet tábla a fent kifejtettek tekintetével az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem volt alapos, a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján viseli a pernyertes alperes jogi képvisellel felmerült fellebbezési költségét.

Az ügyvédi munkadíjat az ítélet tábla a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján 150 000 forintban, a 4/A. §-ának (1) bekezdése szerint 40 500 forint általános forgalmi adó felszámításával 190 500 forintban állapította meg.

A költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban tárgyú 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján a fellebbezési illetéket az állam viseli.

D e b r e c e n, 2016. április 14.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Kocsis Ottilia s.k. előadó bíró, Cogoiné dr. Boros Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

- kiadó -